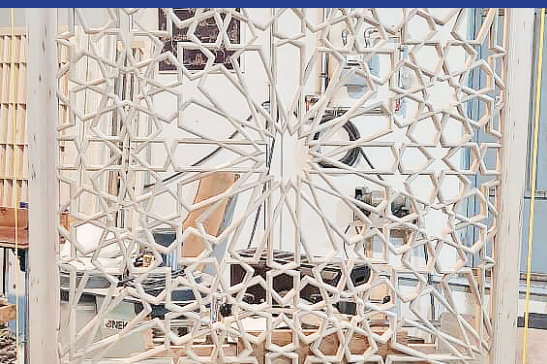

« هنرمند: بهروز زیندشتی
« رشته: کاشی سنتی، سفال و سرامیک
« شهر: تهران

« هنرمند: علی اکبر فرفورجیانی
« رشته: صنایع دستی چوبی و حصیری
« شهر: اهر

« هنرمند: زینب سلحشور
« رشته: رودوزی‌های سنتی
« شهر: کرج

مصاحبه با استاد تمناجی، پیشکسوت هنر زربافی

شوخی نیست؛ هنری با ۳۰۰۰ سال تاریخ

فروغ احمدی
خبرنگار

هنرمندان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۳۸۹ نشان اصالت سازمان فرهنگی یونسکو را دریافت کرده است. تمناجی می‌گوید: «این پارچه‌ها را زربافت یا ضریر می‌نامند. دلیل این نام‌گذاری به استفاده از نخ‌های طلا، نقره و ابریشم در بافت آن بازمی‌گردد. امروزه اما، بیشتر جنبه تزئینی دارد و در قالب رومی‌زی، تابلو و سایر وسایل دکوراتیو به کار می‌رود.» نحوه بافت این پارچه‌ها بسیار ظریف و زمان‌بر است. به گفته استاد تمناجی: «این کار نیاز به دو نفر بافنده دارد. ابتدا نخ‌های ابریشم تابدار می‌شوند تا قابلیت بافت بهتری پیدا کنند. نوع خاصی از ابریشم که در این بافت استفاده می‌شود، گران‌قیمت‌تر از ابریشم‌های معمولی است. میزان تولید این پارچه بسیار محدود است، به طوری که در یک روز، تنها دو تا سه سانتیمتر از پارچه بافته می‌شود.» این هنر باعث شد تا کاشان شهر ملی نساجی شود.

«بازار فروش و صادرات پارچه‌های زربافت»

به گفته تمناجی، با توجه به ارزش بالای پارچه‌های زربافت، این محصولات همیشه مورد توجه گردشگران داخلی و خارجی بوده‌اند. اما به گفته استاد تمناجی، در سال‌های اخیر تغییراتی در روند فروش آنها ایجاد شده است: «در گذشته، پارچه‌های زربافت در خود سازمان میراث فرهنگی تولید و به گردشگران داخلی و خارجی فروخته می‌شد. درآمد حاصل از فروش این محصولات نیز به خزانه دولت واریز می‌شد. اما چند سالی است که فروش این پارچه‌ها متوقف شده و تنها به بافت، آموزش و ترویج این هنر پرداخته می‌شود.»

محمود تمناجی، زربافی را این‌گونه تعریف می‌کند. هنری اصیل با پیشینه‌ای کهن در ایران که از دوره هخامنشیان تاکنون جایگاه ویژه‌ای در میان صنایع دستی داشته است. او سال‌هاست که در حوزه زربافی فعالیت دارد. اثر تمناجی هم یکی از آثار برگزیده جشنواره بین‌المللی میراث فرهنگی سرو سیمین است. سرو سیمین، فرصتی ارزشمند برای نمایش و معرفی هنرهای سنتی و صنایع دستی ایران است. به گفته تمناجی، این هنر که در گذشته برای دوخت لباس‌های درباری و شاهانه به کار می‌رفت، امروزه بیشتر جنبه تزئینی پیدا کرده است. در گفت‌وگویی با این استاد برجسته، درباره مسیر هنری، ویژگی‌های زربافی و انتظارات از جشنواره سرو سیمین به صحبت نشستیم.

«شروع فعالیت در صنعت زربافی»

استاد تمناجی زرباف درباره ورود خود به این عرصه می‌گوید: «حدود ۲۸ سال است که در این صنعت فعالیت دارم. ابتدا دو تا سه سال شاگردی کردم و پس از آن به عنوان یک استادکار مشغول به کار شدم. ورود من به این صنعت از طریق گزینش سازمان میراث فرهنگی بود. در آن زمان، در رشته صنایع دستی پذیرفته شدم و از بین شاخه‌های مختلف، زربافی را انتخاب کردم.»

«فرآیند تولید و کاربرد پارچه‌های زربافت»

زربافت پارچه کاملاً ابریشمی با نقش‌های بسیار متنوع و زیبا است که به لحاظ وجود نوعی نخ طلایی به نام گلابتون در سراسر پارچه به آن زربافت اطلاق می‌شود. زربافی یکی از کهن‌ترین روش‌های پارچه‌بافی در ایران است که در آن از نخ‌های نقره و ابریشم هم استفاده می‌شود. محمود تمناجی، در سال ۱۳۹۱ نشان درجه ۱ هنری از شورای ارزشیابی

